

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre.....	24 kor. (12 fr.)
Félévre.....	12 „ (6 „)
Negyedévre.....	6 „ (3 „)
Egy hóra.....	2 „ (1 „)
Egyes szám.....	8 fillér (4 kr.)
Vidékre.....	10 „ (5 „)

Megjelenik mindennap
korán reggel.

Ünnep és vasárnap után is.

Kolozsvár, 1904.

UJSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: Dr. PAPP JÓZSEF.

SZERKESZTŐSÉG

KIADÓHIVATAL

Egyetem-utca 7., (Lyceum-ngomda.)

HIRDETÉSEK DIJA:

Négyezred centiméterenként 8 fillér.

(parosok és kereskedők kedvezményben részesülnek)

Nyitltér megállapodás szerint.

Szombat, június 18.

A programhoz.

Kolozsvár, jún. 18.

A programhoz akarunk egy pár szót szólni. Nem Bánffy Dezső bárónak szegedi programjához. Még Apponyi Albert grófnak jászberényi zászlóbontásához sem. Sőt Tisza István gróf legutóbbi képviselőházi riadójához sem.

Ezzel csak a Szvacsina Géza polgármesteri beközönlőjével akarunk foglalkozni.

Hiszen nekünk kolozsváriaknak talán fontosabb is ez. Bennünket bizonyára közelebből kell érdekeljen az, hogy városunk feje hogyan gondolkodik a város ügyeiről s melyek a tervai jövőre: mint az országos politika himes mezején dúló — ez időszakra úgy mondhatjuk — érdekharok.

Őszintén be kell vallanunk — és itt az elfogulatlan szemlélő szől belőlünk — a polgármesteri beközönlőt (nevezük ezt programbeszédnek) általában kedvezően fogadták Kolozsvár városának polgárai. Nem is csodálkozunk ezen.

Polgármesterünk, Szvacsina Géza tapintatos ember. Ugy is viselkedett mindig. Nagyon jól meg tudja válogatni tehát, hogy mi kedves jobbra és mi tetszik balra. Azt is tudja miként kell viselkednie felfelé s hogy kellene cselekednie lefelé.

Jó kollegának is mondják. És ez is természetes. Hiszen a jólelkű ember rossz kollega nem is lehet. Már pedig Szvacsina Géza jólelkű ember. Több bizonyíték ennek igazolásához, mint az általa istápolott emberbaráti intézmények, nem is szükséges.

De Szvacsina Géza mindig a béke embere volt. A város termeiben nem szereti a harcokat. Ezt is bizonyítják a nem is oly ritkán egyhangulag elfogadott közvetítő közgyűlési indítványai.

Ő a haladás embere is. Ezt is bebizonyította rövid kormányzása alatt sok alkotásával, hogy a kövezés, főtér rendezés s a tervezett villanyvilágításnál egyebet ne is említsünk.

Épen ezért tehát, ismételjük, hogy polgármesteri beközönlője, mely ezeken a felsorolt tulajdonságain épült, általában véve tetszést aratott.

Azt is bevalljuk, előttünk sem volt visszatetsző. És mégis, hogy egy pár szó kommentárt fűzzünk ahhoz, azt ne vegye ő sem, de más sem bizalmatlankodásnak, vagy éppen talán akadékoskodásnak. Hiszen első sorban a mi szemünk előtt is Kolozsvár városának s polgárainak érdeke lebeg s a mit ez okon elmondani jónak látunk, hisszük, hogy Szvacsina Géza is megfontolás tárgyává fogja tenni.

Első sorban is méltányolva azokat a szép feladatokat, melyekről munkaprogramja keretében megemlékezett; sőt felismerve azok szükségességét is: csak arra figyelmeztetjük, hogy Kolozsvár városaimár anyagilag vétkesen kiaknázva levén, a rohamos haladás jelen mértékét tovább el nem bírhatja.

Pótadónk immár elviselhetetlen magasságra emelkedett. Azt feljebb fokozni nem lehet. Egy ideig pihenünk kell, hogy erőnk meggyarapodjanak s a fejlődés útján ismét tovább haladhassunk.

Nem azt akarjuk ezzel mondani, hogy végkép elpihenjünk, de gondoljunk arra az igaz magyar közmondásra: „Lassan járj, tovább érsz.” Ez lebegjen a polgármester szeme előtt s akkor városunk, habár lassabban is, de biztosan haladni fog a tökéletesedés felé.

A mit Szvacsina Géza a párt-politikának a városházáról való kitiltásáról mondott, csak helyeselni tudjuk.

Aztán álljon ez mindenféle párt-politikára. Sőt elja utját a polgármester még annak is, hogy különböző politikai tekintetek a tisztviselőket rejteve s befolyásolhassák, elfogultakká ne tehessek. A múltból nem sok jót hozhatnánk fel a téren, a jövőre remélni akarjuk, hogy Szvacsina Géza ura lesz szavának. Jól csett általában Szvacsinának az az ígérete is, hogy fő elve szerint gondot visel arra, hogy a tisztviselők a felekkel, személyi válogatás nélkül a legelőzékenyebb bánásmódot tanúsítsák.

Becsületes elv, csak szigorúan örködjék betartására is. Olyik-másik hivatalunkra rá fér ennek az igazságnak mentől gyakoribb emlegetése, sőt — többek között — azokból is hangsúlyozni akarjuk, hogy a tisztviselők fölött tapintatosan bár, de erőiesen uralkodni kell,

mert bizony összetartó erő nélkül megbomlik könnyen az egész hivatalos gépezet.

Legyen tehát Szvacsina erélyes főnök tisztviselői fölött. Egyszer-mászor feledje el, hogy őt mindenki jólelkű embernek ismeri s legyen hivatalában tisztviselői fölött szigorúan igazságos, de egyszersmind igazságosan szigorú főnök.

A közegészség, szegényügy és közgazdaság egy-egy életprogram-mot képezhetnek s a mit ezekről mondott, csak arról győzték meg mindenkit, hogy ezen a téren nagyon is hátra vagyunk.

Sok a tennivaló e kérdésekben, de általában véve a kérdések országos jelentőségűek, megoldási módjuk országos politika. Egy város kormányzata körébe csak subsidiarius, kiegészítő intézkedések férnek bele. Ezt szem előtt tartva csinálhat a város feje sok jó dolgot, segíthet sok emberen, anélkül, hogy a nagyzás mániájába esve a kísérletezésre vesztegessük jobb sorsra érdemes szellemi és anyagi tőkéinket.

Es most az iskolák államosítására térve, ezuttal is hangsúlyozni óhajtjuk azt, a mit már oly régen hangoztatunk.

A városok Magyarországon fellettsé a köztudatát véghez. Polgárainak szelfölötti megterhelésével, egyébként is nagy áldozatokkal és erőfeszítésekkel és mégis teljesen díjtalanul.

Ezek közé tartozik ugyan a közoktatásügy is, de ezenkívül még sok más, talán terhesebb is, hogy adók kezelésén felül egyebet ne is említsünk.

Az iskolák államosításán kívül tehát — ugyanezen feladat jelentőségét sem kicsinyeljük, — legyen gondja polgármesterünknek arra, hogy az állam a helyette végzett állami feladatok teljesítését a városokat s városunkat kellően kárpótolja s ha ez sikerülni fog, nem kell majd a jövőben anyagi erőnk gyengeségéről beszélnünk, nem fenyeget többé a pótdadó emelésének ijesztő réme, sőt talán még szegőnyeink sem lennének.

Akkor aztán fejlődni és haladni fog Kolozsvár.

V-i.

— Nyitltértyát kérünk! Bánffy Dezső pártja Aradon is előkészületeket tesz a zászlóbontásra. Ezzel kapcsolatban az aradi lapok azt írják, hogy az Új-párt aradi megalakulására Lengyel Zoltán is letutazik. Szóval a kacsingatásnak, esőkolodás és azután holtomiglad házasság lesz a vége. Hát őszintén szólva körülbelül úgy állunk Lengyel szereplésével, hogy a függetlenségi párt vajmi keveset veszít Lengyel elpártolásával s ha az Új-párt Lengyel csatlakozását nyereségszámba veszi, az guszpus dolga. De azt már fölette izléstelen kufarkodásnak kell tekintünk, hogy Lengyel még mindig a 48-as színes köntösbe burkolózzék, mikor minduntalan kikandikál alóla a 67-es frakk. Vagy talán Eötvös szereplése óta divatos ez a viselet. Furcsa izlés. S végre is Eötvös is levetette a fellépéséhez igazán nem illő 48-as köntöst, kövesse hát már Lengyel is. A függetlenségi párt szívesen fogja feléje inteni az „Isten hozzatot” akár — örökre is... De vagy 48-as legyen valaki, vagy 67-es.

ORSZÁGGYÜLÉS

A képviselőház ülése.

— Expressz üdösítés. —

Budapest, június 17.

Perczel Dezső elnök az ülést féltizenegy órakor nyitotta meg. Kubik Béla a házszabályok 188. §-a alapján kérte, hogy a Zboray és Lengyel mentelmi ügyében miért nem adták be eddig a jelentést, bár elmúlt már a tizenöt nap? Kéri az elnököt, utasítsa a mentelmi bizottságot a mulasztás pótlására. Hajos szintén nagy mulasztást lát ebben.

Az elnök: Ugy tudja, hogy a mentelmi bizottság már megkezdte tárgyalásait, de mindennek dacára meg fogja sürgetni a jelentést. Napirend szerint most a gazdasági bizottság két jelentésének tárgyalása következne, de mivel többen megkérték, hogy a két jelentést tárgyalassa még le a pénzügyi bizottsággal, indítványozza, hogy a jelentéseket utasítsák a pénzügyi bizottsághoz.

Mezőssy Béla: Hozzájárul az elnök előterjesztéséhez.

A Ház egyhangulag így is határozott.

A vasutasok fizetése.

Heltai Ferenc: Hosszasabban ismereti a pénzügyi bizottság a magyar királyi államvasutak alkalmazottai illetményeinek szabályozására szükséges költségek fedezéséről szóló 524. számú törvényjavaslat adott jelentését.

Mezőssy Béla: A kérdés megítélésénél semmi más nem vezet, mint a közérdek. Egyes újságok olybá tüntetik föl a kérdést, hogy minden felszólalás ennél a törvényjavaslatnál izgatás, politikai töké követséje a kormányynál szemben. Két szempont vezet: teljesíteni kell a vasutasok minden jogos kívánságát és nem szabad azon a határon, mely az ország teherviselési képességét jelenti, lépéssel sem túlmenni. Foglalkozik a sztrájk okával. Ő azt hiszi, nincs nézeteltérés abban az irányban, hogy mélyen sajnálni kell ezt a törvényte-

len és meg nem engedett lépést. De a tény konstatálásakor nem zárkoztatik el a nagy elkeseredés, eredő okai kutatásaitól. Felelősségre kell vonni az államvasutak igazgatóságát és a kormányt.

A pénzügyi bizottságban minden feszélyezés nélkül foglalkozhatott ezzel a kérdéssel, de itt már szűkebb körre fogja fejtetést, mert nem akarja azt a látszatot kelteni, mintha igazgatói szándék vezetne. Az kétségtelen, hogy az államvasutak igazgatósága nem felel meg hivatásának. Drága, időrabló szervezet, mely nem tud simulni a kereskedelem fejlődő igényeire. Olyan gazdálkodás folyik ott, amelyenőt a ismét az utolsó kisbirtokról is kivernék. Legjobb bizonyítéka ennek, a horribilis kezelési költség. Pedig csak az a szállítóközösség van megelégedve, amely az államvasutaknak szállít, de amelynek az államvasutak szállításnak, úgy ki sem fogja a peronból. A hivatalnokok és alkalmazottak is a legnagyobb elkeseredéssel beszélnek arról a gazdálkodásról, amely az államvasutaknál folyik. Végre az államvasuti igazgatónak nemcsak az udvari vonatvezetés a célja? Sokan azt mondják, hogy ezzel a beszéddel ő is izgat a sztrájkra. Hát kijelenti, hogyha így is van, ingyen teszi ezt. (Nagy mozgás és derűtlenség.)

A kormány rendezte az államvasuti tisztviselői, a vármegyei alkalmazottak és jegyzők fizetését villámgyorsan.

Hock János: A választásokra késztül!

Mezőssy Béla: Az intenciókat nem keresem. De bizonyos, hogy 1900-ban a zóna felemelését az akkori kereskedelmi miniszter azzal indokolta, hogy emelni kell a vasutasok fizetését s azóta nem történt ebben az irányban semmi. Hol a kormány lelkiismerete?

Kubik Béla: Van is annak lelkiismerete!

Mezőssy Béla: Éveken keresztül a kormányynak nem volt semmi kifogása az ellen, hogy a különböző állami tisztviselők gyűléseken is foglalkozzanak a panaszokkal és a kívánságokkal, de a mikor a vasutasok megkarasták a levelet csatornát, amelyen a keserűség lecsaphatott volna betiltotta a nagygyűlést és a letartóztatott közlők számasát.

A sztrájk folyamán a vasutasok is követek el hibát. A kormány végtelével szemben ott állt a sztrájkoló tömeg vétele. A 13-as bizottság nem vezetett, de vezettette magát. A bizottság nem fogadta el azt a mentő kezét, a mit a kormány nyújtott feléjük. Ha vezetőség gyanánt szerepelnek, akkor nem vezettek magukat a tömegtől és vagy kiviszem azt, a mit akarok, vagy visszavonulok. A sztrájkbizottság nem engedett. A sztrájk legdöntőbb mentő körülménye azonban maga a törvényjavaslat. Ez néhány oldal, de a pénzügyi bizottság már vaskos kötetben volt kénytelen azt kimagyarázni és elmagyarázni. Kétségbeesett, hogy ilyen törvényjavaslattal merészkedtek a magyar parlament elő állni.

Baththyány Tivadar gróf: Nem akar praesjudikálni a bírói ítéletnek, melyet holnap hirdetnek ki a sztrájkvezérek pörében, de azért beszéde folyamán, a mennyire

TÁRCA.

Két állomás közt.*

Irta: Bárony István.

A gyorsvonatra Bicskén egy ut szállt fel s minthogy a vonat meglehetősen tele volt, nagy lármával követelte a kálauztól, hogy neki külön kocsiszakaszt nyisson.

— Ma sok utas van, — mondta a kálauz — mindössze is egy olyan kocsiszakaszszal szolgálhatok, a hol legalább csak másodmagával lesz a nagyság ur.

Az utas vállat vont, a miben ez volt: — isten neki.

Középtermetű és középkorú férfi volt. Csinos, de kissé bágyadt arcú. Vonásai elárulták, hogy eddigéllel sietett élni. Azok ilyenek, a kikre kevesebbet sütt a nap életű fénye, mint az északi mesterséges világítások.

Csak egy kis kizárkázása volt; azt is odaadta a kálauznak, a ki előre ment s abban a bizonyos szakaszban elhelyezte.

A ki ott egyedül állt, közönyösen nézett ki az ablakban s nem mutatott érdeklődést az iránt, hogy társa került.

Szintén férfi volt. Jól megtermett, egészséges férfi, az ugynevezett jávorkorban. Napbaráti arcú kellemes nyugalom ömlött el. Az öntudatnak s a határozottságnak a típusa lehetett volna. Tekintete bizalmat kellett. Ösztönyszerűleg éreznie kellett mindenkinek, a ki e közé a szempár közé nézett, hogy bátor és állandó jellemű emberrel van dolga.

Az új utas annyit izgett-mozgott, a mig kedve szerint elhelyezkedett, hogy a

* A kiváló szerző legújabb kötetéből.

másik végre odafordult. — Ekkor össze-réztek.

Mindkettőnek az arca meglepetést árult el ebben a pillanatban. De az, a ki csak most szállt fel, mintha még zavarba is jött volna. A napstídtó férfi ellenben nyugodt és egykedvű maradt.

— Szervusz Dezső, — szólalt meg az új utas, a ki a megszólított ember erős, hideg nézése idegessé tett.

— Szervusz, — válaszolt Dezső, se melegen, se hidegen, mint a ki rövidesen esik át valami udvariasságon.

Az új utas még jobban izgett-mozgott s azzal izgékelt leplezni zavarát, hogy a szavát neki eresztette.

— De rég nem láttalak, — mondta kedveskedő hangon — hallom, nagyszerben élsz, gazdálkodol, a magad ura vagy, meg is látszik rajtad. Remek a színed; csupa élet vagy. Bizonyos, hogy száz évig fogsz élni.

Dezső várt egy egy pár másodpercig, csak aztán felelt.

— Semmi sem bizonytalanabb, mint az élet. Az olyan ványadt emberek gyakran tarlósbabbak, mint az atléták.

A »ványadt« szóra amaz idegesen rándított egyet a nyakán.

— Ne gondold, — mondta, — hogy én nem vagyok jó erőben, kutyabagom. Aztán — ezt hamiskásan mondta, — nagyon megszolidultam ám.

— Ideje volt, — szolt Dezső oly hangon, a miből lehetetlen volt ki nem érezni valami kicsinylést. Ettől a »ványadt« ur titokban ingerült lett, de a világrt sem árulta volna el indulatát.

— Gondolod? — mondta mosolyt erőltetve. Az igaz, — tette hozzá — hogy sok bolondot csinál az ember, mire a feje lágya benő. Mindenesetre jobb mégis, ha az előtt követjük el a számárságokat, nem pedig az után.

A másik férfi mintha elkomolyodott volna. Ugy nézett a társára, mintha a veséjébe akarna látni; mintha megakart volna győződni: van-e valami e mögött a megjegyzés mögött, vagy csak éppen beszél az ipse, hogy beszéljen.

— Hallottam — szólott kisvártatva, — hogy megváltoztattad a nevedet. Hogy is hívnak most?

A kérdészett elpirult. — Ő, az nem névváltoztatás; csak annyi hogy az előnévvel élék. Szepesházi...

— De ha jól tudom, az anyád volt valami Szepesházi? Apádat egyszerűen Kollárnak hívták.

— No igen, igen, hebegte Szepesházi. Kollár, de az eljárás már folyamatban van arra, hogy az anyám nemességét magamra ruháztassam.

— Most is a régi székház, — gondolta magában Dezső. — Hiába, kutyából csak nem lesz szalonna.

Egy kicsit hallgaltak. Kollár azt forgatta az eszében, hogyan fizethetne meg rég nem látott barátjának az iménti leközlétésért, a nélkül, hogy veszedelemnek jenne ki baces oldalbördáját. Mert ettől a Várhegyi Dezsőtől az ilyesmi nagyon kitéhetett. Ösmerte még abból az időből, a mikor együtt voltak a fővárosban. Várhegyi arról volt nevezetes, hogy ámbár kitűnő vívó, mégis igaz barátja a békességnek. Soha se sértett s holmi tapintatlanságból nem csinált lovagias ügyet; de a krakélekkel annál kiméletlenebbül bánt el. A mily elnéző tudott lenni, ha nem volt oka szándékosan feltételezni: oly kérélehetlené vált, mihielyt kötekedést tapasztalt. Ha aztán verekedésre került a sor, előbb rendszerint jól elkapardozta a krakélt, mielőtt megadta volna neki a »harcépte-lenséget«.

Várhegyi Dezső is visszazérett egy tekintettel a múltba s arra az esetre gondolt,

a mely oka volt, hogy szakítson ezzel az emberrel. A szakítás nem volt feltűnő, nem volt kimondva, elhírszelve, de ez a fráter tudhatta, hogy kettőjük közt barátságról nem lehet szó többet.

Egy fiatal leány miatt történt, a kivel Kollár a léha don Juanok lelketlenségével bánt. A leányt szerette s ártatlan lelkével azt hitte, hogy a nagy udvarlásnak, a mivel szíve lovagja ostromolta, nem lehet más célja, mint hogy nőül akarja venni.

S aztán egy szomorú napon arra ébredt a szegény teremtes, hogy csupán oly odazást követelnek tőle, a mi a lelkének halála lett volna. Ekkor megborzadva fordult el attól, a ki már-már az örvény szélére burcolta, de a csalódás és megszégyenülés gyötrelme megtörtte, nagybetegé tette.

Várhegyi tudott erről és meg is mondta akkoriban a véleményét Kollárnak, de komolyabb ügy nem lett a dologból.

Kollárnak tudott magához való esze, hogy ne vegye sértésnek a kitűnő vívótól az erkölcsi leckét. Végre is barátok között sok minden szabad, mondta magában; — s a mi a földolgo: „bizonyos, hogy Várhegyi jót akar, ő pedig a leckét tulajdonképen megérdemelte.”

Ez az okoskodás elég volt arra, hogy elnyelje a súlyos szavakat, a mikkel Várhegyi megbélyegezte az eljárást. De azt észre kellett vennie, hogy a régi pajtáságot ez eset alapjában megrendítette. Inkább kitért hát a veszedelmes erkölcsprédikátor elől, semhogy valamikor még szembe kerüljön vele.

Azóta se találkoztak, pedig annak már jó tíz esztendeje. Hja az idő röptül; a percek, az órák meg nem állnak. És most így hozzá össze őket a véletlen egy vasuti kocsiában.

Várhegyi még férfiasabb, mint akkor volt, tíz évvel ezelőtt. Akkor is nehéz volt

a szemét kiállani, most meg éppenséggel lehetetlen. Meglétszik rajta menykónagy önzérete a tiszta lelkiismeretnek, a mivel már a múltban is annyira fölőlt tudott kerülni a társainak. Hajh, micsoda gyönyörűség lett volna, ezt az embert rajtakapni valamin, a mi nem helyes: a mi nem egész kifogástalan, a mivel be lehetne neki adni szép szerével. csak úgy odavetve: no lásd, te sem vagy olyan teljességgel makulátlan; te is csak ember vagy, gyarol, mint a többi valamennyi.

Kollár volt az, a ki a csöndet megtörte. Nem tudott okosabbat kisútni, mint hogy megkérdezze:

— Meghazasodtál-e?

Ugy gondolta, hogyha történetesen aglegény maradt Várhegyi: meg kellene neki éreznie a szurást, mert ez ilyen »purritán magokozás« ember hogy is vallhatja magát abban a visszass helyzetben levőnek, a miben asszony nélkül, törvényes feleség nélkül volna, holott oly erős, egészséges.

— Meghazasodtam, — felelt Várhegyi egykedvűen és egyre nézte Kollárt, azzal a kibíratatlan erős tekintettel.

A ványadt ur újra izgett mozgott.

— No, én máig is garcon vagyok. Nem nekem való a házasság. A leközlött-séget ki nem bírom. És mellettem minden nő szerencsétlen volna. Becsületesebbnek tartottam, ha senkinek sem okozok rossz órákat...

Itt megállott egy kicsit. Nem bírta folytatni. Várhegyi nézése mázsás súlylyal nyomta. Meg kellett értenie, hogy ez a védekezésfele nem tulságosan szerencsés. Hogy meg érényül igyekszik feltűntetni olyasmit, a mi ő benne csupán csak léhaság.

Mialatt ezt elgondolta, észretért. Eppen jónak beszél. Ennek itt, a ki tetőtől talpig tisztában van vele. És mégis, ha már elkezdte, folytatta. — Valahogy mosakodni

szükséges lesz, foglalkozni fog azzal a kérdéssel: közhivatalnok-e a vasutas? Az automatikus elöljárati rendszert Baross szüntette meg s hozta be a mai szabályzatot. Azóta állott be az az óriási protekciós rendszer, melyet Mezőssy vezetett. Ő erre már régebben felhívta a kormányok figyelmét, de nem vették figyelembe. Rámutat a szabályrendelet ama pontjára, mely a sajtóval való érintkezést szörnyen tiltja. Ha az a hivatalos titokra szól, maga is helyesli. De ez mindennemű sajtóbeli érintkezésre vonatkozik s a vasutasok e címen a legnagyobb vexációknak voltak kitéve. Szól ezután arról a brutális bánásmódról, melylyel a főnökök bánták a tisztviselőkkel. Ilyen dolgok szilánkok elkeseredést.

Végül még határozatosan érvel a vasutasok mellett és a javaslatot általánosságban a részletes tárgyalás alapján elfogadja.

A politikai kulisszák mögött.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, június 16.

I.

Az ellenzéki pártok.

Az indenmíti vita egy pár hevesebb összecsapás után befejeződött s Tisza István megkapta a felhatalmazást. A vita alatt elhangzott beszédeknek sokkal érdekesebb az a mi a pártok belsőéletében történik. Kétségtelen az — hogy hatalmas arányokban fejlődik az az irányzat — mely az összes ellenzéki pártok együttes működését lesz hivatva megállapítani. A cél: a Tisza-kormány és rendszere megbuktatása s o nemzet gazdasági függetlenségének kivívása.

Apponyi feléltet új nemzeti pártja — a Bánffy-párt mind a függetlenségi párt programjából táplálkoznak. A nagyarányú küzdelem a melyet a függetlenségi párt folytatott annyit mindenesetre elért — hogy ma nem alakulhat párt e hazában — mely a nemzeti eszmét ne igyekeznék a legteljesebb mérvben politikai porgrammponjtai közé iktatni. A kormánypárt pedig, mely a lefolyt küzdelem alatt irtózatot gyengségének és gyávaságának adta tanujelét — mint pártszervezet — csak hatalmi eszközökkel tarthatja magát. Ez évben még — az ősi hónapok alatt kiter az élethalálharc az összes ellenzék és a Tisza regiment között — győztes csak a nemzet lehet, bíró a küzdelemben mindenesetre — mert a pártok elvannak határozva a végletekig vinni a harcot.

II.

A trónörökös fiai.

Polónyi Géza indítványa, melyet a szociális társulat tett, hogy a ház színesen-kíváncsiat fejezzék ki Ferenc Ferdinánd előtt fia születése alkalmából — nagy konsternációt keltett a jobboldalon. Köztudomású dolog ugyanis a feszült viszony, mely Ferenc Ferdinánd és az udvar között fenn áll. Igen erős áramlat törekszik Ferenc Ferdinándot arra bírni, hogy Ottó főherceg fia — Ferenc Károly javára a trónörököslel lemondjon. Ezzel szemben konstatalható az, hogy a trónörökösnek két szép fia van, feleségét imádja, ki a magyar törvények szerint királynévá koronázandó. Igaz, hogy az osztrák törvény egyenrangú házasságot követel, ugye foly már az eljárás a Chotek Zsófia hercegnő számára a „durchlaucht“ cím megadása iránt. Ettől egy lépés az ebenbürti kelet. Ha a király nem — utódja a trón-

akart. Szerette volna, ha azt a régi esetrendbe lehetett volna hozni, ha ez a szigorú ember legalább annyira kibékült vele, hogy nem kell idegkednie, ha valamikor újra egymás útjába velődnek.

Elszánta magát s neki fohászott. — Lásd, Dezső — mondta, — én tudom, hogy meghidegültél irántam, pedig nem volt igazi okod. Iszen én becsületesen cselekedtem. — Inkább visszaléptem, a míg késő nem volt, semhogy....

Várhegyi szinte titót a szemével. Kollár kapkodott s a homlokát törülgette. Szorongatásában össze-vissza beszélt.

— Janka nem halt bele; több volt abban a kétségbeesésben a pőz....

Várhegyi felemelte a fejét.

— Megtiltom neked, hogy bármikor is ebben az életben a szájadra vedd a nevet, — mondta ellenkezést nem tűrő határozottsággal.

Ez formális arcú volt s Kollár a megaláztatás első pillanatában még a szóváltás végetessé válható következményeiről is megfelfigyelt.

— Mi jognál fogva? — kérdezte elszápadva.

A mozdony éppen futott. Jelezte, hogy rögtön Kelenföldön lesz a vonat.

Várhegyi keményen, de izgatottság nélkül mondta:

— A férj jogánál fogva.

Kollár merően nézett egy másodpercig a férjre, a ki a szemével szinte guzsba kötötte, aztán felugrott.

— Pardon, bocsánat, — hebegte, — itt a vonat.... én itt kiszállok. Alászolgája, szervusz,.... gratu —

Elnyelte az utolsó szót és kislejtett.

Várhegyinek egy arcizma sem rándult meg.

Visszafordult az ablak felé s a ködbe borult táj-köt nézegette, mintha semmi sem történt volna.

non mindig megadhatja e címet — kivált ha saját nevével van szó.

Talán igen közel van a jövő képe — mely drámai jelenetekben lesz gazdag s a nemzetek sorsára előre nem látható kihatással lesz.

A kik a trónörökös makacs, elszánt, erős akaratát ismerik — nem ismerhetik félre a helyzetet.

A trónörökös a jelenlegi úgy osztrák, mint magyar kormányzati rendszerekkel való elégedetlenségének sok tanujelét adta. Uralkodása szakitás lesz minden vonalon a régi rendszerrel.

A Polónyi Géza indítványát a többség elvetette — az úgy ezzel befejező nincsen. Konipest és Bécs, Bécs és Budapest közt élénk sürgönyváltás foly — az eset messze kiható jelentőségét még a kormánypárt is elismerik.

III.

Tisza és tervai.

Köztudomású s a legjobban informált néppárt még a szavakat is idézi, melyekkel ő felsége Tisza elő a házszabályt reviziót tette ki legfőbb kormányzati program gyanánt.

Viszont az is bizonyos, hogy gróf Tisza István rémségesen fázik a reviziótól. A „vaskező“ miniszter ily fajta kisérletei miatt már egy párszor csufosan megverődött s jól tudja, hogy ez keresztülvihetetlen.

Bécsből sürgetik a dolgot s Tisza kénytelen lesz vele. Ha azonban előhozakodik vele — az összes pártokkal találja magát szemben. A kísérlet meg lesz — de vége igen gyászos leend — vagy a megszokott visszazívás — vagy pedig bukás.

VI.

Osztozkodás a konczon.

A szabadelvű törzskar, mely halál megvétel bátorrával kiabált és tapsolt a Tisza háta megett nyugtalankodik. Ehséget érez és enni akar. Ugy látszik, hogy Tisza kénytelen lesz Plósz Sándort és Lukács Lászlót az áldozati oltárra helyezni. Ezzel a szent cselekménnyel egész sora nyílik meg a jól datált állásoknak. Vannak azonban és pedig igen sokan a kormánypárt, kik épen nincsenek elragadtatva a Géza-k talentuma által s elégedetlenül fogadják a jutalmak osztását. E miatt elég csinos kavarodás is támadt már a pártkörben. Legnagyobb baja az Tiszának — hogy 25–30 emberen kívül hiva nincsen a szabadelvű párt — ellenben ötször annyi intrikus fard azon, hogy a sülyesztőt megnyissa számára.

A szabadság folytatói.

— Budapesti munkatársunktól. —

Budapest, június 17.

Nagy látványosságok vannak fejlődésben a távoli Oroszországban. Azon a ropant területen, amely egymagában nagyobb, mint egész Európa és amely — ha belső villongások nem szaggatnák darabokra — legvirágzóbb leghatalmasabb állam lehetne.

De a világtörténelmi események és mozgalmak, melyek most kezdődnek ott voltaképpen, valóban olyan színjátékok, hogy érdemes oda állítani, vagy átmenni. Mert az a színjáték — egyike a letragikusabbaknak — az örökkévalóság színe előtt játszódik le. Tessék csak belépni gyorsan! Lehet ott látni mindent, ami egy színjátékot érdekessé és izgalmassá tesz. Sőt és iszonyú cselszövények, melyek a hatalom kulisszái mögött fejlődnek ki; körülhálózák a trónt és az összes hatalmi tényezőket. Vérell, rémülettel töltik be a házakat és a szíveket. Alantabb álló emberek ádáz és rettenetes haraggal készítik elő a magasan állók bukását. Mind fölfelé törekszik a becsület és tisztesség árára is. Mert olyan országban, amelynek mester-századok óta a népek szabadságának folytatója, nem érdemes, de nem is lehet a becsület fegyverével küzdeni. Orgyilkosság örül, hátmögötti ortvátadás mindennapi dolog ottan.

A távoli szélső Keleten a hadsereg is irtózatban viaskodik és egyik vereséget szenved a másik után. Mind nem elég. Az egész hivatalnok kar meg van mérgezve a korrupciótól. Nincs egyetlen ága a közigazgatásnak, ahol az óriási lopások és sikkasztások napirenden ne volnának. A hadsereg készleteinek legnagyobb részét is ellopokdják. A katonák nélkülöznek, de azért azt kívánják tőlük, hogy lelkes örömmel haljanak meg a hazáért, amely hősiességüket csak szolgásgal fizeti meg.

És mindennek a központjában áll egy sápadó ember, akinek fejéről messzire villog félelmes ragyogásban a császári korona. Az orosz cár ez. Talán a legkevésbé despotikus hajlama valamennyi cár között, de akinek most iszonyuan lakolni kell elődeinek bűneiért. Ő fizeti meg a cárok bűneinek nagy kontóját, ha ugyan meg tudja fizetni mással, mint véghetetlen szármalmas tragikus sorsával, melyet láthatatlan, sőtét hatalmak szőnek-fonnak ismeretlen magasságokban. Századok óta folytatták a szabadságot Oroszországban és siettek a folytatóssal ott is, ahol az országban kívül más birodalmakban törekedtek szabadságra. Ime a századok folyamán most egyszerre a garrotörőkre, a fojtogatókra került a sor. Akasztják a hóhérokat és ez mindenképpen értékesítő és izgalmas látványosság.

A nép forrósága egyre veszedelmesebb jeleket ölt. Helsingforsban a finn kormányzó revolverlövésel terítették le. Még nem tudni, mi volt a merénylet indoka. Politika-e vagy magánboszu? De bizonyos, hogy a cár e pisztolylövés dörömlése folytán egész szívrig remegett meg és vele együtt félelmében megrázkodik az egész cári rendszer; a fojtogatók minden intézménye megremeg és eliszonyodik. Hová megy a cár? Kihez fog fordulni, ha a füst oly sűrűn gomolyog elő a nép milliói körül, hogy elborítja az egész országot? A füstnek pedig már a tüze is világít és felragyog félelmes villámlásban. A népek elfojtott szabadsága fojtogatja most a cári hatalmat és nincs menekülés. Körülötte a korrupció réme járja éjjeli táncát; országának népe forrong és megrösznyli iszonyu testét tüzet élesztve a rengeteg birodalomban. *Büntetés ez talán. Világos?* Vagy a gondviselés kitérkészhetlen terveiben van benne az, hogy aki mindig a fojtogatás mesterségével foglalkozott, az maga is megfojtassék? Bizonyos csak az, hogy az a pisztolydörömlés, mely Helsingforsban dörömlött el, sokkal messzebb hangzott el, mint azt hinni lehetne. Visszhangozott tőle az egész cárpalota, de leginkább a cár szíve, aki sejti, hogy ez talán a vég kezdetét jelenti.

A japán—orosz háború.

— Express tudósítás. —

Budapest, június 17.

Zavaros jelentések érkeznek a harcokról, melyeken nehéz eligazodni. Csak annyi bizonyos, hogy tengeren és szárazföldön nagy ütközetek voltak. A szárazföldi csaták kimeneteléről pozitív hírek érkeztek. Ezek szerint az oroszok megint súlyos vereséget szenvedtek, különösen Fuchan mellett, a hol körülbelül ezer embert vesztettek és a japánok az összes ágyúkat elvették tőlük. A Liaotung félsziget északi részén a múlt héten szakadatlanul harcoltak. Kapjingtől délre is nagy csata volt, a mely a japánok győzelmével végződött, a kiket az ütközetben flottájuk is támogatott. Az a vélemény Londonban, hogy a vert orosz seregek ez a része arra lett volna hivatva, hogy Port-Arturt felszabadítsa.

Sokkal homályosabbak azok a jelentések, a melyek a tengeri csatákról érkeztek. Skridlov admirális — ugy látszik — akcióbba lépett. A vladivosztoiki hajóraj elindult Skridlov vezetésével, hogy Port-Arturhoz jusszon. A japánok erre a hírre valóssággal megrémültek, mert valóssággal rejtély, hogy miképpen juthatott a vladivosztoiki hajóraj sik tengerre, holott valóssággal körül volt zárva.

Mindamellett — valószínűleg sűrű ködben — mégis kiszabadult és már csatába is keveredett a melyek kimeneteléről a legkülönbözőbb hírek vannak forgalomban. Az egyik verzió szerint Skridlov hajói keleti irányba menekültek, a másik arról ad hírt, hogy több japán szállítóhajót az oroszok megsemmisítettek. Vajjon hol vannak most az orosz hajók, milyen körülmények közt keveredtek csatába. A csata a koreai szorosban ment végbe, de a jelentések bevárának még, mert a maiak ellentmondanak egymásnak. Annyi bizony, hogy tengeren és szárazföldön egyaránt nagy dolgok történhetnek.

Északi Koreában Kuroki és Kuropatkin állanak egymással szemben és a mint egy alábbi távirat jelenti, már meg is kezdték a harcot, a mely Észak-Korea uralmát lesz eldöntendő.

Port-Artur mellett a felszabadításra kiktöltött orosz hadtest véres vereséget szenvedett, úgy, hogy egyszer s mindenkorra le kell mondania az orosz katonai köröknek Port-Artur felszabadításának tervéről. Ilyenformán Oku megkezdheti és meg is kezdi Port-Artur ostromát, legfeljebb a dög várakozik, míg a támadáshoz szükséges előkészületeket befejezik. Ez pedig egy héten belül feltétlenül meg fog történni.

Budapestre ma a következő táviratok érkeztek.

London, jun. 16.

Szimincsu mellett, Észak-Koreában Kuropatkin és Kuroki seregei megütköztek. A harc hajnal óta folyik. Kuropatkin seregeinek balszárnyát visszavetítették. Az oroszok helyzete válságos.

Tokio, jun. 16.

Az itteni hadvezetőség megerősíti a Szimincsu melletti ütközetet. Híre jár, hogy a japánok nagy győzelmet arattak. Orosz részről ennek megerősítését nem jelentik.

Port-Adams, jun. 16.

Drót nélküli távirattal jelentik, hogy a japánok a támadási előkészületeket az erődk környékén befejezték. — A Daily Chronicle haditudósítója tudni véli, hogy Port-Artur ostroma még e héten megkezdődik.

Pétvárv, jun. 16.

Egy cári ukász újabb mozgósítást rendelt el. Nisnijnovgorodban zavargásoktól félnek, mert a nép hangulata a háborút illetőleg nagyon megváltozott és a vereséget isten büntetésének tartja.

Nagy orosz vereség.

Pétvárv, június 17.

Kuropatkin tábornoknak Miklós cárról intézett mai keleti távirata a következőket jelenti:

zöket jelenti: báró Schtackelberg tábornoktól a következő üjleli 1 óra 20 perckor keltetett táviratot veszem: 15-én az ellenség jobb szárnyát szándékoztam megfájdítani, de abban a pillanatban, a mikor a célra szánt csapatok sikerrel kezdték az ellenség jobb szárnyát megkerülni, a japánok jobb szárnyamat tulnyomó erővel támadták meg, kénytelen voltam egész tartalékomat előre küldeni és 3 uton kellett összekapcsolni a harcmezőre. Veszteségeink súlyosak, de még nem egészen ismeretesek.

Az első tűzördandár harmadik és negyedik ütegét az ellenséges tűz a szó szoros értelmében tönkretette. Tizenhat ágyú közül 16-at teljesen hasznavehetetlenné tettek és otthagyták. A csapatok magatartása kitűnő volt. Nagyrészt csak ismételt parancsra hagyta abba a küzdelmet.

Tokio, június 17.

Kuroki seregének egy különítménye vasárnap elfoglalta Quatient. Elűzött és megsemmisített egy 300 oroszból és 300 kínai lovasrablóból álló csapatot, mely Tahbo irányába vonult vissza. Az oroszok három halottat és két sebesültet hagytak hátra, kik a 15. kelet-szibériai ezredhez tartoztak. A többi veszteséget nem ismerjük. A japánoknak nem voltak veszteségeik.

Tokio, június 17.

A Titaimaru és Sadamaru nevű elűzött szállítóhajó menekülteinek nyilatkozata szerint szerdán reggel 1 órakor Iki-sima sziget magasságban találkoztak három orosz hadihajóval. Lövéddzéssel megállásra kényszerítették az hajókat. Majd néhány torpedót löttek ki és ezzel elűszeszítették a hajókat.

A Sadamaru kapitányát és több más elűzött. Száz személynél több csónakokon menekült és Kurokának szállt partra.

Ideérkezett hír szerint különböző bárkákat, a melyek a titaimaru hajótöröttjeit vitték, a szél Szimonoszki-öli északra hajította, hol biztonságba kerültek. Az Isumimaru szállítóhajó még hiányzik. Hír szerint a Titaimaru és Sadamaru 1400 ember, sok ló és készlet volt. Ha ezek az adatok helyesek, a hajók vesztesége 4000 ember.

A nemzetközi nőkongresszus.

— Express tudósítás. —

Budapest, június 17.

Tegnap kezdte meg Berlinben a nemzetközi nőkongresszus közel 8000 nő jelenlétében tárgyalásait. A Philharmonie mesésen berendezett házában folyik le a négy szakosztályos osztozt munka. A négy tárgyalási terem állandóan óriási közönség tölti be, a mely lankadatlan figyelemmel kíséri a különböző országok előadóit. Az első szakosztály tanügyi kérdésekkel foglalkozik. Az anyaságra való nevelés komoly és a családra felelő fontos kérdéshez lady Aberdeen szolt, azt a követelést hangoztatva, hogy a nők törekedjenek arra, hogy a szociális munkát ne csak külsőleg, hanem bensőlegesen is végezzék. Az arisztokrata nő pőz és leereszkedés nélkül hangsúlyozza, hogy feltétlenül szükséges a különböző osztyályok gyermekeit nemre való különbség nélkül együtt nevelni, ha az emberi egyetértés munkáját tökéletesen akarjuk keresztülvinni. Gerhard Adél asszony a gyermek utáni vágyódás teóriáját teszi kritika tárgyává, míg Dröschler kisasszony a gyermekteket nagy jelentőségéről beszél.

Ruigers Hoitsema arról a nagy veszélyről szolt, a mely beteg emberek házasságában rejlik. A jelenlevő férfiak közül több orvos pártolja az előadó javaslatait, a melyeket különösen tuberkulotikus szülőkre kíván kiterjeszteni.

A finn Maikki Friberg doktor-kisasszony a közös nevelésről és iskolázatásról tapasztalatból beszél. Véleménye szerint ennek a rendszernek olyan kiváló előnyei vannak, a melyek kötelezővé tennék, hogy mellette foglaljunk állást.

A második szakosztály a nők mezőgazdasági és házi munkáit támogatta tegnap Ladera Elza kisasszony elnöklete alatt. A nemcsak érdekes, de felelő értékes előadásokból különösen mi magyarok tanulhatunk sokat, mert a mi mezőgazdaságunk tág teret nyújtana a szakszerűen képzett munkásoknak.

A cselédkérdés előadói hangsúlyozták a cselédjog jogfosztottságát. Nagyon élesen kelt ki Deutsch Regina asszony a német „Gesindeordnung“ ellen, a mely a cselédséget kivételes törvények alá helyezi.

A mi történeink minden embert egyenlőnek deklarálnak. Kivétel csak a királyi ház és a cselédség — mondja beszéde folyamán. — E szakosztályban különösen Church Terrell Mary, a néger nők nemzeti szövetségének díszelnöke tűnt fel. Előadásában hangsúlyozza, hogy a néger cselédség erőnyei és hibáiban valószínűleg szakasztott olyan, mint a fehérbőrű cselédség. Jogtalanságában is egyforma. E szakosztály az ipari munkások helyzetét is tárgyalta. Schwimmer Róza kisasszony a magyar munkások helyzetét ismerteti. Megemlíti, hogy a 200 000 ipari munkásból közül csak 1800 szervezett van. A szakosztály azután a háziipar kérdésével és az ipari fellegyőlk kötelezésgel foglalkozott.

A harmadik szakosztály szociális szervezete és mozgalmak tárgyalására való. Az első napon a szegényügyről, a betegek és lábadozók ápolásáról tartottak előadásokat. Általános irányelvnek mondták ki, hogy e téren sem leereszkedéssel, sem „megható jóletkonyságról“ nem lehet szó. Kétségekkel állunk szemben, mondta Edeger asszony, a szakosztály vezetője, Sprung Bertha asszony Ausztria viszonyait, Flesch Hella asszony pedig a kitűnően szervezett frankfuri „Hauspfleger“-t ismertette.

Ma a gyermekvédelem kérdése áll napirenden a szakosztályban. Bieber Böhm Hanna a német gyermekvédelmi törvényeket ismerteti, Wolfring Lydia kisasszony pedig az ausztriaiakat. Ezek, bár célszerű intézkedéseket is tartalmaznak, nem mérközhettek a magyar gyermekvédelmi törvényekkel, a melyekről Fuchs Malvin asszony tájékoztatja a kongresszust.

A negyedik szakosztály a nők polgári, jogi állásával foglalkozik. Az érdekes szónokok közt a „generális“ Susan B. Anthony is felszólal, az amerikai nők jogi helyzetét ismertelve. Az új világörsekek képviselői határozott előnyben vannak. Mi európaiak még távol állunk attól az időtől, a mikor olyan jogaink lesznek, mint a mi nyeneket például Miss Scheriff Bain, Uj-Zeeland képviselője ismerteti.

Ma a szülői hatalomról, a gyámsági törvényekről és a törvénytelen anya és gyermek helyzetéről folyik a szó. Nem-metországban a nők épp úgy, mint a férfiak idegen gyermekek gyámjai és gondnokok is lehetnek. E szakosztályban Schwimmer kisasszony ismerteti az idevágó magyar törvényeket és kiemeli, hogy Magyarországon jelenleg csak az özvegy és csak saját gyermekei fölött viselhet gyámságot.

A kongresszus első esti ülésén a különböző nemzetek képviselői nőmozgalmuk állásáról adtak képet. A nagy érdeklődéssel hallgatót előadások során Sulyok Yida kisasszony ismertette a magyar mozgalmat. Hangsúlyozta, hogy nálunk a nők nagyban számíthatnak a férfiak támogatására.

A kongresszus tegnapi tárgyalásainak egyik főkérdessége egy török nő, B n Harad asszony beszéde volt. Eleinte csak bemutaták a jelenvoltnak, de a mikor a szószéken állott, addig kérték, hogy beszéljen, míg ráállott erre. Török nyelven elmondotta, hogy bár a brüsszel konvenció megszűntette a rabszolgakereskedést, Törökországban még mindig fennáll a fehér, női rabszolgákkal való kereskedelem. Minden bűnösnek van hárome, a hol cserkesz rabszolgákat tart. A jómódú török emberre kényelmesebb, ha nem nőstül meg, hanem rabszolgánót vásárol, a kitől bármikor könnyen megszabadulhat. A fehér rabszolgákkal való kereskedést maga a szultán is támogatja, a kinek háremében egy sereg megvásárolt cserkesznő van. Az európai közvéleménynek arra kell kényszerítenie a szultánt, hogy változtasson ezen a gyalázatos állapoton. Az előadást lelkesen megtapsolták.

A szociáldemokrata nők tegnap este gyűlést tartottak, amelyen tünnetek a nemzetközi kongresszus ellen. Braun Lilly asszony kijelentette, hogy a nemzetközi nőszövetség teljesen elhibázott dolog. Egy cseléd nagyon szenvedélyesen polemizált ama fejtegetésekkel, melyek a kongresszuson a cselédkérdés dolgában elhangzottak. Végül elfogadtak egy határozati javaslatot, mely szerint a nők felszabadítása csak a szociálistustól várható.

ket ismerteti, Wolfring Lydia kisasszony pedig az ausztriaiakat. Ezek, bár célszerű intézkedéseket is tartalmaznak, nem mérközhettek a magyar gyermekvédelmi törvényekkel, a melyekről Fuchs Malvin asszony tájékoztatja a kongresszust.

A negyedik szakosztály a nők polgári, jogi állásával foglalkozik. Az érdekes szónokok közt a „generális“ Susan B. Anthony is felszólal, az amerikai nők jogi helyzetét ismertelve. Az új világörsekek képviselői határozott előnyben vannak. Mi európaiak még távol állunk attól az időtől, a mikor olyan jogaink lesznek, mint a mi nyeneket például Miss Scheriff Bain, Uj-Zeeland képviselője ismerteti.

Ma a szülői hatalomról, a gyámsági törvényekről és a törvénytelen anya és gyermek helyzetéről folyik a szó. Nem-metországban a nők épp úgy, mint a férfiak idegen gyermekek gyámjai és gondnokok is lehetnek. E szakosztályban Schwimmer kisasszony ismerteti az idevágó magyar törvényeket és kiemeli, hogy Magyarországon jelenleg csak az özvegy és csak saját gyermekei fölött viselhet gyámságot.

A kongresszus első esti ülésén a különböző nemzetek képviselői nőmozgalmuk állásáról adtak képet. A nagy érdeklődéssel hallgatót előadások során Sulyok Yida kisasszony ismertette a magyar mozgalmat. Hangsúlyozta, hogy nálunk a nők nagyban számíthatnak a férfiak támogatására.

A kongresszus tegnapi tárgyalásainak egyik főkérdessége egy török nő, B n Harad asszony beszéde volt. Eleinte csak bemutaták a jelenvoltnak, de a mikor a szószéken állott, addig kérték, hogy beszéljen, míg ráállott erre. Török nyelven elmondotta, hogy bár a brüsszel konvenció megszűntette a rabszolgakereskedést, Törökországban még mindig fennáll a fehér, női rabszolgákkal való kereskedelem. Minden bűnösnek van hárome, a hol cserkesz rabszolgákat tart. A jómódú török emberre kényelmesebb, ha nem nőstül meg, hanem rabszolgánót vásárol, a kitől bármikor könnyen megszabadulhat. A fehér rabszolgákkal való kereskedést maga a szultán is támogatja, a kinek háremében egy sereg megvásárolt cserkesznő van. Az európai közvéleménynek arra kell kényszerítenie a szultánt, hogy változtasson ezen a gyalázatos állapoton. Az előadást lelkesen megtapsolták.

A szociáldemokrata nők tegnap este gyűlést tartottak, amelyen tünnetek a nemzetközi kongresszus ellen. Braun Lilly asszony kijelentette, hogy a nemzetközi nőszövetség teljesen elhibázott dolog. Egy cseléd nagyon szenvedélyesen polemizált ama fejtegetésekkel, melyek a kongresszuson a cselédkérdés dolgában elhangzottak. Végül elfogadtak egy határozati javaslatot, mely szerint a nők felszabadítása csak a szociálistustól várható.

A szociáldemokrata nők tegnap este gyűlést tartottak, amelyen tünnetek a nemzetközi kongresszus ellen. Braun Lilly asszony kijelentette, hogy a nemzetközi nőszövetség teljesen elhibázott dolog. Egy cseléd nagyon szenvedélyesen polemizált ama fejtegetésekkel, melyek a kongresszuson a cselédkérdés dolgában elhangzottak. Végül elfogadtak egy határozati javaslatot, mely szerint a nők felszabadítása csak a szociálistustól várható.

A szociáldemokrata nők tegnap este gyűlést tartottak, amelyen tünnetek a nemzetközi kongresszus ellen. Braun Lilly asszony kijelentette, hogy a nemzetközi nőszövetség teljesen elhibázott dolog. Egy cseléd nagyon szenvedélyesen polemizált ama fejtegetésekkel, melyek a kongresszuson a cselédkérdés dolgában elhangzottak. Végül elfogadtak egy határozati javaslatot, mely szerint a nők felszabadítása csak a szociálistustól várható.

A szociáldemokrata nők tegnap este gyűlést tartottak, amelyen tünnetek a nemzetközi kongresszus ellen. Braun Lilly asszony kijelentette, hogy a nemzetközi nőszövetség teljesen elhibázott dolog. Egy cseléd nagyon szenvedélyesen polemizált ama fejtegetésekkel, melyek a kongresszuson a cselédkérdés dolgában elhangzottak. Végül elfogadtak egy határozati javaslatot, mely szerint a nők felszabadítása csak a szociálistustól várható.

A szociáldemokrata nők tegnap este gyűlést tartottak, amelyen tünnetek a nemzetközi kongresszus ellen. Braun Lilly asszony kijelentette, hogy a nemzetközi nőszövetség teljesen elhibázott dolog. Egy cseléd nagyon szenvedélyesen polemizált ama fejtegetésekkel, melyek a kongresszuson a cselédkérdés dolgában elhangzottak. Végül elfogadtak egy határozati javaslatot, mely szerint a nők felszabadítása csak a szociálistustól várható.

A szociáldemokrata nők tegnap este gyűlést tartottak, amelyen tünnetek a nemzetközi kongresszus ellen. Braun Lilly asszony kijelentette, hogy a nemzetközi nőszövetség teljesen elhibázott dolog. Egy cseléd nagyon szenvedélyesen polemizált ama fejtegetésekkel, melyek a kongresszuson a cselédkérdés dolgában elhangzottak. Végül elfogadtak egy határozati javaslatot, mely szerint a nők felszabadítása csak a szociálistustól várható.

A szociáldemokrata nők tegnap este gyűlést tartottak, amelyen tünnetek a nemzetközi kongresszus ellen. Braun Lilly asszony kijelentette, hogy a nemzetközi nőszövetség teljesen elhibázott dolog. Egy cseléd nagyon szenvedélyesen polemizált ama fejtegetésekkel,

nyitja meg az agitátorok előtt is a főiskolák kapuit. Csalódása nagy feltűnést keltett román körökben is, a hol mostanában nagy érdeklődés mellett tárgyalják ezt az esetet.

1904. június hó 1-ével új előfizetést nyitottunk az „UJSÁG”-ra. Június 15-től július 15-ig 2 korona. Negyedévre 6 korona. Félévre 12 korona. Kérjük azokat a t. c. vidéki előfizetőket, kiknek előfizetése lejárt, hogy az „UJSÁG” megrendelését minél előbb megújítani szíveskedjenek.

UJDONSÁGOK.

Kolozsvár, június 18.

— (Az „Ujság” a fűrdő-szezonban.) Június közepén kezdetét veszi a fűrdőzési és utazási idény. Az „Ujság” azoknak, akik az lithoni eseményekről távolról látni akarják, hű kísérője lesz az idény is. A kiadóhivatal a lapot a rendes előfizetési áron mindenkinek, aki azt kéri, utána küldi. Ily fűrdő- vagy utazási előfizetéseket minden naptól kezdődőleg de legalább egy hónapi időtartamra elfogadjunk és kívánatra mindenbizonnyal elküldjük a lapot, ahol az előfizető tartózkodik. Külföldre a postaszállítási különbözet utána fizetendő.

— (Városi közgyűlés.) A napokban megejtett tisztújítás miatt a június havi rendes közgyűlés, nem mint rendesen, a hó 20-án, hanem csak a jövő hét végén fog megtartatni. A szakbizottságok azonban üléseiket a közelebbi napokban megtartják.

— (A kolozsvári Szent-György szobor.) A kolozsvári Szent-György szobor gyűjtő bizottságának múlt gyűlése alkalmával felkért hölgy-bizottság már megkezdte a gyűjtést. A közelebbi gyűlésen a szobor helyének kijelölése fog tárgyalás alá kerülni.

— (A Keresztény Munkás Egy-let) e hó 19-én, vasárnap délután 4 órákor a városi Vigadóban, ismertetésre: zű felolvasást tart a következő műsorról: »Nemzeti zászló» éneklő a dobánygyári Dalkör vegyeskara. Felolvas dr. Hirschler József semináriumai igazgató. »Pókainé» Gulai Pálóti, szavalja Stein Bert. »Népdal egy-velege, éneklő a dobánygyári Dalkör vegyeskara. »Bánk-bán» Garay Jánosóti, szavalja Tutsek István. Felhívás a keresztény munkásokhoz, tartja Ferenec Árpád. »Szózat», éneklő a dobánygyári Dalkör vegyeskara. Belépti új nincs.

— (Sorozás.) Tegnap délelőtti folytatták a második és harmadik korosztálybeli állítások teszt sorozását. A második korosztályukból 19 közül 3, a harmadikból 98 közül 29, tehát összesen 117 állításból 128 közül 32 jelentetett ki alkalmassá. A besorozott katonák délelőn le is tették az esküt. Ma az idegen illetőségű hadkötelesek kerülnek a sorozóbizottság elé.

— (Halálozás.) Osztián Kristóf, Szamosújvár főjegyzője f. hó 16-án, életének 60-ik évében Szamosújvári elhunyt.

— (Meghívó.) A szamosújvári iparos-egylet saját könyvtára javára Szamosújvári, július 3-án, (kedvezően idő eseten következő vasárnapon), a „Gönczy-ker”-ben zárkórú táncmulatságot rendez. A rendezőség élén Esztégár Gergely, az iparos-egylet elnöke áll.

— (Árlejtés a városnál.) A város papir és nyomtatványszükségletének fedezésére, tegnap délelőtti tartották meg az árlejtést. A papir szükségletre Lepage Lajos és Stief Jenő és társa egyenlő ajánlatot tettek, ennél fogva a papírszállítás megosztottá vált. A nyomtatvány-szállítást Gombos Ferenc mint legolcsóbb ajánlattevő kapta meg újabb három esztendőre.

— (Katonai szavazat egy jegyző-választás.) A komárommegyei O-Szöny községben tegnapelőtti volt a községi jegyző-választás. Sárközy Aurél főispán mindent elkövetett, hogy jelleje, Agoston József szolnokmegyei jegyző legyen a győztes. A főispán megkeresést intézett a hadmérnök hívatához, hogy mint környékbeli birók, a választásnál érvényesítő törvényadta jogát. Nemokára meg is jelent Engler József főhadnagy diszcegyenruhában és az utasításhoz híven Agostonra adta szavazatát. A katonaságnak a politikába való illetéktelen beavatkozása óriási izgalmat keltett az egész környéken. Az esetet valószínűleg interpelláció tárgyává teszik a képviselőházban.

— (Véres verekedés.) Tegnapelőtti este Fisch Géza Kajántó-uti kocsmájába belépett Mokán Nyikuláj verekedő híreben álló oláh legény, kitől a kocsmáros, ismerve rakoncátlan természetét, megtagadja a megrendelt italt. Erre Mokán éktelen káronkodásba tört ki, majd a szoba egyik sarkában csöndesen mulató Sebe Ferenc vasúti munkásra támadt és botjával egy löbe ütötte, hogy koponyáján 5 cm. hosszú repedés támadt. Az előhívott rendőrök üldözni kezdték a futásnak erédt garázda legényt, kit hosszas üldözés után nagy erőfeszítéssel sikerült a fogházba beszéllíteni. A megsebesült Sebét a mentők költözték be.

— (Masszirozás, mint könnyű testi sértés.) Szelezsán János Krizbaitai lakosnak egy Morár Márk nevű paraszt szörnyen panaszkodott nehéz betegzégéről. A trófas ember híreben álló Szelezsán mint masször ajánlkozott a betegség gyógyítására. Megvizsgálta az engedelmes páciens

és masszirozás ürtgye alatt egy meggyomrozt, hogy a szegény embernek minden csontja megfájdult. Mindez azonban nem volt elég, mert a masszirozás közben a pénzárcaja is eltűnt a delikvensnek, a ki sietett a rendőrségen feljelentést tenni orvos ellen. Nagy meglepetésre azonban már a rendőrség őrszobájában találta Szelezsánt, a ki nagy hévvel magyarázta a rendőrtisztviselőnek, hogy az úton talált egy pénzárcaát 10 fillér tartalommal. Morár azonban esküvel erősítette, hogy a pénzárcaában 20 fillér volt, mire Szelezsán tréfásan jegyezte meg, hogy 10 fillért a kitűnő masszirozásért tartott meg magának. Eddig még rendjén volna a dolog, de a kékfoltokkal telt Morár »wisum repertum» alapján könnyű testi sértés címén pert indított a jókedvű masször ellen.

— (Kilencezer koronás család.) Bolemann Aladár 33 éves ág. evang. vallás budapesti magánzó három évvel ezelőtti elhittette az akkor még alig 22 éves Erdélyi Kálmánnal, a ki joghallgató volt, hogy ő egyik pénzárcajának óvadékát elvesztette és emiatt kétségbeesett helyzetben van. Rávette a fiatal jóaszt, hogy egy 3000 koronás váltót írjon nekial, mint elfogadó. Igéretet tett, hogy az ügyet pár nap alatt elintézni és a váltót visszaváltja. Elhittette, hogy ebből a váltóból egy sem származik semmi kötelezettség, mert azt mint kiskorú írta alá. Ezt a váltót aztán Bolemann a megállapodás ellenére értékesítette és a mint Erdélyi nagykorú lett, Drót Mór a debreceni törvényszék előtt a követelést érvényesítette is Erdélyivel szemben.

Igy járt el Bolemann a következő esetben is:

Szvadló Vilmos budapesti gazdag szülők gyermeke, anyai örökségének átvétele után könnyelmű emberek társaságába került és vagyonai viszonyait meghaladó módon költsékeztet, szórta a pénzt. Ezért aztán 1902. évi július 9-én gondnokság alá helyezték. Bolemann Aladár nyeresékedési célból ő rá is kivetette hálóját. Nagy rábeszélőképességgel a gondnokság alá helyezett fiatalembertől egy 6000 koronás váltót csalt ki azzal az ígérettel, hogy a váltót értékesíti és a pénzt átadja. Bolemann ugyan értékesítette a váltót, a pénzt azonban saját céljaira fordította.

Ma tárgyalta ezt a kettős családi pórt a budapesti büntetőtörvényszék dr. Langer Jenő elnöke alatt. Bolemann először elváltás címén kérte az eljárást megszüntetni s mikor a törvényszék ebbe nem ment bele, Erdélyi Kálmán vádjával szemben azzal védekezett, hogy az egész panasz csak bosszu műve, mert közte és a panaszos között oly differenciák merültek fel, a melynek következtében Erdélyi tisztí rangját is elvesztette. A 3000 koronás váltót szíveséggel adta neki a panaszos, hogy szorult anyagi helyzetén segítsen és ő azt Erdélyi beleegyezésével értékesítette. Szvadló feljelentése is alaptalan, a mi már abból is kitűnik, hogy a hitezer koronás váltó értékétlen volt, mert akkor írta alá, mikor már gondnokság alatt volt.

A bíróság ezután a tanukat halgatta ki. Idelethozatalra előreláthatólag csak szombaton kerül a sor.

— (Egy világljáró anarchista elfogatása Nagyváradon.) Három nap előtt egy züllött kígyóférs, gyanus fiatal ember ödöngése tette figyelemessé a nagyvárad rendőrséget. A nem előkelő idegen ifjú le-rongyolt ruhájában tétlenül kóborolt a város utcáig, míg egy szemfüles rendőröközeg igazolásra szólította föl. Ez nem miltatta a válaszra a rendőri érdeklődést. Buja arcot vágva bámult a rendőrré s nem szolt egy szót sem.

A fiatalembert kinek színalmas külseje is elárulta, hogy intelligens jobb háznak gyermeke lehet, a rendőrségre került. Vallatni kezdték, de az ipse nem felelt, csak kezével intette, hogy néma. Megmoztozták s egy munkakönyvet találtak zsebeiben, mely egy pincéré. Így aztán mindjárt kitért, hogy turpisság van a dologban. A fia megfigyelés alatt a rendőrségi cellában maradt. Tegnap megszólalt a süketnéma. A cellában kérte, hogy vezessék föl, mert ő tisztáznai akarja ártatlanságát. A rendőrség fogta kihallgatás alá az ifjút. Ez bemozdott egy nevet. Márkus Ilésnek hívják, Lengyelországból való. Szület nem ismerte, mert apró gyerekkorában találták s idegenek között nőtt fel. Pincér gyerek volt, majd Oroszországban anarchista lett. Onnan jött kőbörgásai közben Nagyváradra. Beszél magyarul, németül, olaszul, horvátul, lengyelül, oroszul, héberül. Itt foglalkozást keres magának, bármilyet, mert a sors már nagyon meggyötörte. A 18 éves fiatal világláborló suhanc a rendőrség vendége marad egyelőre, míg ki nem derül a maga valóságában, hogy tulajdonképen ki és miféle ő. A rendőrség mindenfelé érdeklődik a gyanus ifjú élete történetéről.

x (Nyári lakás) keresztetik a sétatérhez közel július és augusztus hónapokra. A nyári laknak lehetőleg külön telken, de földtelentől fásított kertben kell lennie. Ajánlatok a kiadóhivatalba küldendők.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor:

Szombat: Annuska.
Vasárnap: Csizmadia mint kísértet.
Hétfő: Charley néjje.

* Rózsahegyi vendégszereplése. Ma este kezd meg három estére hirdetett vendégszereplését Rózsahegyi Kálmán a budapesti Nemzeti színház kedvelt fiatal művésze Gárdonyi Géza, »Annuska»-jában. Holnap Szigeti József népszínművében a »Csizmadia, mint kísértet»-ben Podrák Miska szerepét és hétfőn bucsuzól a »Charley urfi» játsza a vendégművész. Rózsahegyi Kálmánt Megyeri igazgatása alatt kezdte

pályáját 1896-ban. Három év mulva Beöthy László szerződtette a Magyar Színházhoz és csakhamar ugyancsak Beöthy a Nemzeti Színházhoz, hol azóta fényes sikereket aratott a népszerű fiatal művész.

* A nyári kritikus. Mikor így az aranyugaras nyár szétveti a boldog vidékre a nagyobb városok színezeit, a nyári kritikusok királykodnak a széllog muzsa-csarnokokban. Ilyenkor gyűjtik össze a primadonnák a drámai szendék és a kedélyes apák azokat a gyönyörű bírálatokat, melyek búzkeséggel őriznek meg unokáik számára, örökség gyanánt. Egy rajongó kritikus művét mutatjuk be az alábbi színházi-bírálatban, melyet egy kicsiny vidéki lapban olvassunk:

— Ha a művészet napsugár, mely szende fényével bevilágít a kenyéretért való szüntelen küzdelemben elgyötört lelkünkbe; a szép mezében fény forrása az élet valamennyi gyönyöre legszebbikének hite, kultusza, vallása, — ragyogó napja mely be- aranyozza gondolatvilágunkat, bálványunk, kihez tömjén füstbe száll fel. (Ide van írva vastag betűkkel a művész neve, amit mi kiméletből elhallgatunk), mintha édes álmok kergetőznének szemünk előtt, légies tüneménynyé varázsolná alakját a báj, mely előmlik rajta s hangjában a tulvilági zene szólalna meg. Ah, ő valóban pazar fényben csillogtatta tegnap művészetét, fájdalom, mi csak néhány szóban róhatjuk le hálánkat érte.

NYÁRI SZÍNHÁZ.

Kolozsvár, szombaton június 18-án:

Annuska.

Vígjáték 3 felvonásban.

Kezdeté fél 8-kor, vége 10 kor.

Holnap, vasárnap, június 19-én:

Csizmadia, mint kísértet.

Távíratok

A vasutasok amnesztiája.

Budapest, június 17.

Immár megerősítés nyert az a hír, hogy a kormány az összes elbocsátott vasutasoknak amnesztiát ad és az elbocsátottakat visszafogadja előbbi állásukba. Ezért is lett a törvényszéki tárgyalás ítéletének kihirdetése elhalasztva. A kormány ugyanis meggyőződött a tárgyalás folyamán, hogy az ugynevezett sztrájkvezérek mivel sem járultak hozzá a sztrájk kitöréséhez. A kormány az amnesztiát tartalmazó rendeletet a vasutasok fizetésrendezési javaslatának lotárgyalása után fogja közzétenni.

Az orosz—japán háború.

— Legújabb hírek. —

Budapest, június 16.

A japánok újabb győzelméről és az oroszok nagyarányu veszteségéről számolnak be az éjjel folyamán érkezett távíratok, melyeket a következőekben ismertetünk: Szent-Pétervárról érkezett távíratok szerint, Kuropatkin orosz tábornoknak a cárhoz intézet távíratában megerősíti hogy a japánok Stackelberg báró tábornok seregét visszaverték. Az oroszok óriási veszteséget szenvedtek. A továbbiakban részletezi, hogy a japánok a hadosztály jobb szárnyát 15-én megakarták támadni és az oroszok e miatt kénytelenek voltak a tartalékkal visszavonulni, mely alkalommal súlyos veszteséget szenvedtek.

Az első tűzer dandár harmadik és negyedik ütegét az ellenség teljesen tönkretette és azonkívül a használatban volt tizenhat ágyu közül 13 teljesen használhatatlanná lett.

Londonból érkezett távírat jelenti, hogy az oroszok Talicsánál is súlyosan számottevő vereséget szenvedtek és csakhamar kénytelenek voltak visszavonulni, mire a japánok Talicsát elfoglalták.

Tokióból megerősítik, hogy Quatient elfoglalása alkalmával háromszáz orosz és ugyanannyi kínai rablóból álló csapat megsemmisült.

Kuroki seregének egy különítménye elfoglalta Huatient. — Az oroszok számos halottat hagytak a csatatéren.

A new-yorki hajó katasztrófa.

Budapest, június 17.

A tűzkatasztrófában oly rémséges módon elpusztult General Slocum hajónak még hatszáz utasa hiányzik. Kétség sem fér hozzá, hogy a hiányzók is elpusztultak a rettenetes katasztrófában. Eddig összesen ötszáznyolcvan hullát terítették ki.

A kórházban leírhatatlan megrázó jelenetek játszódnak le. Egy kertész, kinek egész családja odapusztult, kétségbeesésében dühöngeni kezdett.

A szerencsétlen megöült. Egy másik felesége hulláját meglátva forgópisztolylyal agyonlőtte magát. A rendőrségnek nagynehezen sikerül az izgatott kedélyeket csillapítani és a jajveszékelt gyászolókat féken tartani.

A finnek zsarnoka meghalt.

Budapest, június 17.

Helsingforsból érkező távirat szerint Bobrikov orosz kormányzó, ki a finneknek valóságos zsarnoka volt és ki ellen Schukmann Jenő szenator fia tudvalevőleg merényletet követett el: az éjjel belehalt sebeibe. A kormányzó három golyó érte és pedig az egyik az arcát horzsolta. A másik a nyakába furódott és a harmadik az altestébe hatolt. Az orvosok nyomban hozálatták a műtethez és az ugynevezett császár vágást végezték a sobesültön, mely az orvosok bulletinje szerint sikeres is volt, de újabb komplikációk beállta folytán a kormányzó az éjjel kiszenvedett. A merénylőt, ki hazája elnyomtatása felett érzett fájdalommal követelte el végzetes tettét a kormányzóval szemben és azután maga ellen is, tegnap temették el észrevétlenül.

REGÉNY.

Az ál-mandarin.

Írta: Hyan Hans.

Fordította: Jeanette.

Amerikai—chínai detektív-regény a jelenkorból. (13)

III.

— Én nem tehetek róla, tisztelt Mr. Ekhard, én magam sem tudom, nem tudok semmiről!... oh ha tudnám!... Látni mikor Fergenthin és én, mi ketten, egy mint ön megparancsolta volt, egy Kabban (kékerekű jármű) a barkba vágattunk. Az uton Fergenthin egy pillanatra egy bar (vendéglő) előtt megállított, mert azt mondta, egész nap egy falatot sem evett!... igen látja Mr. Ekhard, hogy én ezt megengedtem... ebben hibáztam, ebből áll az egész bűnöm. Én a kocsin maradtam, Fergenthin bement a Barba, és midőn néhány perc múlva kijött egy pohár friss sör volt a kezében és megkért, hogy fogadjam el. Mekem semmi étvágyam sem volt, de nem akartam őt megszorítani vagy sérteni. Es megittam... ah Istenem, senki sem óhajthatja jobban, mint én, hogy bár ne tettem volna!... ami ezután történt, arról keveset mondhatok... hirtelen oly bágyadt lettem... homályosan egy emlékszem, mintha lépcsőn két ember vitt volna fel és borzasztóan összevert volna, mert kezeimet... igen, igen, most ismét eszembe jut, mert kezeimet zsebem fölött tartottam, melyben a chekk volt és azután... azután... —

A beteg megerősítette emlékező tehetőségét és kutatni látszott emlékeiben. A bankár türelmetlenül hallgató. Most hevesen beszélni kezdett, mintha minden szava életfontosságot lenne. »Ezt kedves Pretorius már elbeszélte nekünk... de a pénz, a pénz! Vissza kell emlékeznie arra, hogy hová tette!... —

Lásza, elképzelhető az, hogy önnek kellemlenlen bűntudat vagy nem bánom, mert bűntudat oly csúnyán hangzik: mondjuk az ön hallgatóját, tévedésért beismernie! Meg kell azonban önnek is gondolnia, hogy ilyen mesék, mint pl. az álomital hihetetlenül hangzik... —

— Hihetetlenül!

Pretorius keserűen nevetett.

— Mit mondjak önnek, Mr. Ekhard? Mást nem mondhatok!

Az öreg urat erre észrevehetőleg harag és düh fogta el. Észrevéhetőleg öklével ment volna neki ezen megátalkodott, hűtelen alkalmazottjának, ki őt koldusbotra juttatá.

Nagy megerősítésbe került bár, de uralkodott magán, zsebkendőjét ajkára szorítva halk hangon, az izgatottságtól majdnem feldokolva ismétlé:

— Bűntudat maradt Pretorius, ezt szentül ígérem önnek. Ha másképpen nem lehet közösséget vállalok önér, még ha százezret követelne is a Cheriff! Csak azt valja be nekem, hova dugta el a három milliómat!

A beteg fájdalmasan vonogatta a vállát.

— Nem tudom, Mr. Ekhard! Nem mondhatom, mert nem tudom!

— Tehát nem akarja megmondani?!

Egy öreg embert, ki teljes életében küzdött, fáradozott, ki önnel atyailag bánt, megfosztja vagyonától, tönkretesz!... Oh, kegyetlen... oh gonosztevő... igen ön gonosztevő!

A bakár magánkivül a dühtől, öklét fenyegetőleg ráta a beteg arcra előtti; ki mozdulatlanul, szomorúan tekintett volt főnökére.

— De meg fog emlegetni még — folytatá a bankár elkeseredetten, visító nagon. Egész életén át emlékezzék reám! A visszaemlékezés reám és bukásomra keressit meg egész életét, még akkor is, ha a fogházból élve kiszabadul!... —

A düh és kétségbeeséstől tombolt a bankár.

— Én — én megátkozom önt!

A beteg behunyá szemét, a kétségbeesés annyira felizgató, hogy előbbeni aléltágába esett vissza, ugyanarra, hogy a halálhoz közelebb volt, mint az élethez!

(Folyt. köv.)

Szám. 1905—904. b. f.

Szám. 9075—903. B.

Másolat.

6 Felsége a Király nevében!

A magyar királyi Curia nyomtatvány után elkövetelt ragalmazás és becsillapításról valósgével vádolt Szász Ödön ellen a kolozsvári kir. törvényszék esküdtbírói előtt folyamathatott a telt s gyanított 1902. évi december hó 6-án 13717 szám alatt kelt ítélettel elíteltett bűnügyben vádolt semmiségi panasz folytán 1903. évi november hó 10-én tartott nyilvános tárgyaláson a korona ügyész meghallgatása után vizsgálhat adt vérvé következő végzet hozott: A semmiségi panasz elutasított. Indokok: Vádolt a B. P. 384 §. 9. pontja alapján a főügyészség semmiségi panaszát jelentett be azért, mert a sértett föl a bizonyítási eljárás befejezése után is kihallgattatott. Ez a semmiségi panasz alaptalan, mert a b. p. 309 §. értelmében a tanúk ismételve kihallgathatók, sőt ezt a b. p. 322 §. a bíróságok még az ítélethozatál végett való visszavonulása után is megengedi. Az esküdtbírósg tehát nem sértette meg a törvénnyel szem rendelkezését, sem elvét, midőn a sértettet, ki a B. P. 270 §-ában foglalt figyelmeztetés mellett, tehát tanúként hallgattatott ki, ismételve kihallgatta. De alaptalan vádoltnak anyagi okokból bejelentett semmiségi panasz is, és pedig a B. P. 385 §. 1. a. pontjára alaptolt részben azért, mert az esküdttek határozatában és ennek alapján az ítélelben valónak elfogadott az a tett, hogy a vádolt mint szerző Répáczky Tivadarról mint a Márv. fűtőház főnökéről, tehát törvény által alkotott testület tagjáról oly tényt állított nyomtatvány után, melyek valóságuk esetén a sértett ellen a bünyvadi eljárás megindításának okát képeznek, vagy a sértettet a közmegevesztésnek tennék ki, bűntető cselekmény tényálladékat foglalja magában, — a B. P. 385 §. 1. b. pontja alapján bejelentett részben azért, mert a fennebbi tényállapítás a btkv. 258, 259, és 262. §§-okban meghatározott bűncselekmény ismérveit kimeríti, a cselekmény tehát helyesen minősített, — a B. P. 385 §. 1. c. pontjára alaptolt részben azért, mert az esküdttek határozata és az ítélet nem állapított meg oly tényt, mely a beszámíthatóságot, a bünyvadi eljárás megindítását, vagy a bűntetőséget kizáró okot foglalna magába, — a B. P. 335 §-nak 2. pontjára alaptolt részben azért, mert a bűntetés kiszabásánál alkalmazandó btkv. 262 §-ában a vádbeli cselekményre egy évig terjedhető fogház és négyezer koronáig terjedhető pénzbüntetés lévén megállapítva, a tizenegy napi fogház és 50 korona pénzbüntetés kiszabásával a bíróság a törvény büntetési tételeit nem sértette meg, — végül a B. P. 385 §. 3. pontjára alaptolt részben azért, mert a »vélt közérdek» egyáltalában nem fogadható el a ragalmazó állítások nagy száma és teljes alaptalansága mellett pedig a büntetlen előléte és a beismérés enyhítő körülményei nem tekinthetők oly nyomtatékosoknak, hogy a btkv. 92 §. alkalmazása igazolt volna. A bejelentett semmiségi panasz minálgyakorlatosabban alaptalan. A btkv. 347 §-den irányban alaptalan lévén az a B. P. 437 §. negyedik bekezdése alapján elutasított volt. A koronai ügyész az a mai tárgyaláson az esküdtbírósg ítélet megsemmisítését indítványozta azon az alapon, hogy az ügy a btkv. 261 §. alapján leendő elbírálása végett ny esküdtbírósg előző utasítások, mivel a közvád a hivatalból üldözendő cselekményre nézve az 1818. XVIII. tör. 28 §-ában írt határidő túl lett érvényesítve, esetlegesen azt is indítványozta, hogy az esküdtbírósg ítélet a B. P. 385 §. 1. b. pontja alapján a B. P. 437 §. 3. bekezdése értelmében semmisíttessék meg és a cselekmény a btkv. 262 §. mellőzésevel csupán a btkv. 258, 259. §§-ok szerint minősíttessék és büntetessék. Ezek az indítványok nem voltak elfogadhatók. Minthogy a gyanús a B. P. 37 §. értelmében a kir. ügyész a közvádát bármikor átvetheti, még ha eleinte ga vád képviselőtét meg is tagadta, nem szenvedhet kétség, hogy a közvád a főügyészségnek kellő időben lett érvényesítve, minthogy továbbá az esküdtbírósg a cselekményt az esküdttek határozata alapján minősítette a btkv. 262 §. szerint, e határozat ténymegállapítását pedig a kir. curia a B. P. 437 §. 1. bekezdése szerint felül nem vizsgálhatja, ítéletnek más alapon való hozatala ki van zárva. Kérdés tárgya lehetne, hogy az esküdtkehez intézett kérdésekbe helyesen lettek beleszóllva a btkv. 262 §-ba ütköző cselekmény tényelemei is, a netán fennforogó ez a semmiségi ok azonban, mely a B. P. 427 §. 4. pontjának esete volna, a felek által nem érvényesítették, hivatalból pedig a §. 3. bekezdése szerint nem észlelték.

Kelt Budapesten, 1903. nov. 10.

Szabó Miklós s. k. Tarnai János s. k. előadó.

Szám: 1905—904. bf.

Kiadatik azzal, hogy ennek folytán a kir. törvényszék mint esküdtbírósgnak 13717—902. sz. ítélete jogerős és végrehajtható.

Kolozsvár, 1904. február hó 23.

(P. H.) Br. Szentkereszty s. k. elnök.

Jelen másolat hiteletű! A kir. ügyészség kiadóhivatala.

Kolozsvárt, 1904. március hó 22-án.

Halmi Ede, kiadó.

Felőlő szerkesztő:

HERCZEG JENŐ.

Laptulajdonos:

GOMBOS FERENCZ.

Diszokománnyal kiténtetve!

Bernáth E. Sándor varrógéi kérékpá nagy raktára és hangszer-üzlete Kolozsvá a n. kir. posta- és táv. szállítója

Összes áruimat havi részletfizetésre is adom és azokról 5 évig letételek. — Szakszerű villamos világítással és motorerőre berendezett mechanikai műhelyben a javításokat gyorsan és jutányosan árban készítem. Nikkelezéseket, különféle színű emaillezéseket saját fűrdőmben és kemencémekben állítok elő. Kérékpárköszönsz osztály! Telefon 412. tartok fenn!

Képek árjegyzéket adok bármikor!

Nyomatott: Gombos Ferenc Lyceum-könyvnyomdájában, Kolozsvárt.